

Hepariinin indusoiman trombosytopenian (HIT) diagnostiikkaan muutoksia 19.10.2009 alkaen

Tutkimukset	4865 B -HeparAb 4399 B -HeparTP	B -Hepariinivasta-aineiden osoitus B -Hepariinitrombosytopeniatutkimus
Asia	Hepariinin indusoiman trombosytopenian (HIT) diagnostiikkaan otetaan käyttöön 1.10.2009 alkaen kaksi immunologista tutkimusta: 1) nopea, myös päivystysaikaan tehtävä vasta-aineiden osoitustutkimus 4865 B -HeparAb ja 2) HPIA ELISA-tutkimus, 4399 B -HeparTP.	
Asiantuntijat	lääkäri Lotta Joutsu-Korhonen, lotta.joutsu-korhonen@hus.fi, 050 427 2402 ja kemisti Jari Leinonen, jari.leinonen@hus.fi, 050 427 0591.	
Indikaatiot	Kliininen epäily hepariinin aiheuttamasta trombosytopeniasta (HIT, engl. <i>Heparin Induced thrombocytopenia</i>). Kliininen epäily hepariinin aiheuttamasta valtimo- tai laskimotukoksesta.	
Johdanto	HIT-diagnostiikan tehostaminen on ajankohtaista, koska diagnostiikkakäytännöistä on uutta tietoa.	
Tulkinta	Hepariinivasta-aineita voidaan osoittaa noin 1-5 %:lla potilaista fraktioimattoman hepariinihoidon aikana ja harvemmin (n. 1/10) pienimolekyylisiä hepariiniä saavilla potilailla. Osalla immunisoituneista potilaista hepariinin antaminen johtaa trombosytopeniaan ja tromboositaipumukseen (hepariinin indusoima trombosytopenia, HIT tyyppi II).	

Tutkimuspyyntöä (4865 B -HeparAb tai 4399 B -HeparTP) tehtäessä pyydetään vastaamaan seuraaviin esitetokysymyksiin:

1. Mitä hepariinivalmistetta potilas on saanut?
2. Koska hepariinihoito alkoi?
3. Onko potilas saanut aikaisemmin hepariinihoitoa?
4. Koska trombosytopenia alkoi?
5. Paljonko trombosyyttimäärä oli ennen hepariinihoidon aloitusta?
6. Paljonko trombosyyttimäärä on nyt tai alhaisimmillaan?
7. Onko potilaalla tromboosia tai ihonekroosia?
8. Onko muita mahdollisia trombosytopenian syitä?

Näihin tietoihin perustuen kliinikko voi laskea ns. 4T-pisteytyksen, jonka mukaan arvioidaan HIT:n todennäköisyyttä (Lo ym. 2006).

4865 B -HeparAb: Diamed-ID PaGIA-menetelmällä tutkitaan vasta-aineiden tarttumista hepariini/PF4-päällystettyihin latex-partikkeleihin. Tämä hepariinivasta-ainemääritys on immunologinen ja luonteeltaan kvalitatiivinen (tulos: negatiivinen tai positiivinen, joskus rajatulos). Testi mittaa PF4/hepariini-kompleksia vastaan muodostuneita vasta-aineita; vasta-aineet mahdollisia muita antigeeneja kohtaan jäävät toteamatta. Testi on nopea ja sopii seulontatestiksi esim. päivystystilanteisiin. Jos testitulos on negatiivinen ja kliininen HIT-epäily on heikko, tyyppin II HIT on epätodennäköinen. Jos testitulos on negatiivinen tai

rajatulos, mutta kliininen epäily on vahva, suositellaan tarvittaessa tutkimuksen kontrolloimista tai vasta-aineiden tutkimista ELISA-menetelmällä (4399 B -Hepar TP). Epäselvissä tapauksissa, esim. testin tuloksen ollessa ristiriidassa potilaan taudinkuvan kanssa tai rajatuloksen yhteydessä, hoitopäätösten tulee perustua potilaan kliiniseen taudinkuvaan. Tutkimusta tehdään kaikkina vuorokauden aikoina. Tutkimuksesta annetaan lausunto.

4399 B -HeparTP: ELISA-testi (HPIA, Anti-heparin-PF4 antibodies by enzyme immunoassay) mittaa IgG-, IgM- ja IgA-luokan vasta-aineita hepariini-PF4-kompleksia vastaan, mutta ei muita mahdollisia hepariinin muodostamia komplekseja kohtaan. Menetelmä on immunologinen ELISA-määritys ja luonteeltaan kvantitatiivisempi kuin HeparAb-osoitus. Ilmoitettava tulosmuoto on negatiivinen, rajatulos tai positiivinen. Tutkimusta tehdään arkipäivisin sopimuksen mukaan. Tutkimuksesta annetaan lausunto.

Akuutissa vaiheessa lääkkeestä riippuvien vasta-aineiden osoitus voi jäädä negatiiviseksi. Kliinisen tilanteen mukaan on suositeltavaa tutkia vasta-aineet uudelleen. Mikäli vasta-aineita halutaan määrittää funktionaalisella menetelmällä, suositellaan SPR Veripalvelun tutkimusta SPRV 5164 B - Hepariniitrombosytopeniatutkimus, varmistus (ns. HIPA). www.veripalvelu.fi

Viitteet

Lo ym. Thromb Haemost 2006;4:759-65
Pouplard ym. J Thromb Haemost 2007;5:1373-9
Greinacher ym. J Thromb Haemost 2007;5:1666-73

Tiedustelut

Meilahden sairaalan laboratorio puh. 471 74330, päivystysaikana 72574

Allekirjoitukset

Lotta Joutsu-Korhonen erikoislääkäri Hyytymishäiriöyksikkö, HUSLAB p. 050 427 2402	Jari Leinonen sairaalakemisti Hyytymishäiriöyksikkö, HUSLAB p. 050 427 0951	Riitta Lassila osastonylilääkäri Hyytymishäiriöyksikkö, HUSLAB ja HUS Sisätaudit, p. 040 5175547
--	---	---

Jakelu

Laboratoriojakelu
HUS-piirin sairaaloiden laboratoriot
Peijaksen sairaalan lääkärit
Jorvin sairaalan ylilääkärit
Jorvin sairaalan osastot
Lohjan yli- ja apulaisyylilääkärit
Länsi-Uudenmaan sairaalan lääkärit ja osastonhoitajat
Porvoon ylilääkärit, erikoislääkärit ja sairaalalääkärit
HUSLABin intranet-sivut
HUSLABin Internet-sivut
Ulkopuoliset asiakkaat
HUS:n kliiniset toimialat